

1. ΘΕΜΑ

Αιτιατική του χρόνου

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Κοιμόταν όλη μέρα.

Την επόμενη βδομάδα έχουμε διακοπές.

Το Πάσχα θα πάμε στο νησί.

Γεννήθηκε το 1980.

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

Από Α ΚΕΓ, 1 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Σχηματισμός της αιτιατικής

Σύνταξη απλής πρότασης

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

(α) Αδυναμία αναγνώρισης της συντακτικής λειτουργίας μιας επιρρηματικής αιτιατικής.

(β) Εσφαλμένες παραγωγές εμπρόθετων προσδιορισμών αντί για τη χρήση αιτιατικής του χρόνου: **στο Σάββατο, *στο καλοκαίρι.*

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Μια ονοματική φράση σε αιτιατική μπορεί να χρησιμοποιείται επιρρηματικά – χωρίς τη συνοδεία πρόθεσης ή άλλου δείκτη – για να δηλώσει χρόνο στις παρακάτω περιπτώσεις:

(α) Δήλωση διάρκειας:

Διάβαζα όλη νύχτα.

Δούλεψε συνεχώς δύο χρόνια.

(β) Χρονικό διάστημα ή απόσταση:

Χρειάστηκε ένα μήνα για να τελειώσει.

Ένα χρόνο έκανε να μου μιλήσει.

Με περνάει ένα μήνα.

Είναι πέντε χρόνια νεότερος.

(γ) Χρονικό σημείο:

Εφυγαν νύχτα.

Συναντήθηκαν την Τετάρτη το πρωί / το Μάρτιο / την πρώτη του μηνός / την επόμενη μέρα / τα Χριστούγεννα / το καλοκαίρι / άλλες δυο φορές / το 1995.

(δ) Χρονική αναλογία:

Έτρεξε με τριάντα χιλιόμετρα την ώρα

Τον έβλεπα δυο φορές το μήνα.

Σε κάποιες από τις παραπάνω περιπτώσεις είναι δυνατή η εναλλακτική χρήση άλλων επιρρηματικών προσδιορισμών (π.χ. προθετικών φράσεων), ενώ σε πολλές άλλες είναι υποχρεωτική η εμφάνιση απλής αιτιατικής:

*Δούλευε (επί) δύο χρόνια / Διάβαζε (για) δυο μερόνυχτα
Γνωρίστηκαν το 1996 / στα 1996.*

*Γεννήθηκε την εικοστή πρώτη Απριλίου / στις είκοσι μία Απριλίου
Συναντήθηκαν στο πρωί / στα Χριστούγεννα / στο καλοκαίρι.

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Από τα πρώτα επίπεδα είναι απαραίτητη η χρήση της αιτιατικής τουλάχιστον για την αναφορά σε χρονικά σημεία. Σε πρώιμα στάδια θα πρέπει να τονίζεται η επιρρηματική αξία της αιτιατικής – ενδεχομένως σε αντιδιαστολή με τις ονοματικές της χρήσεις. Οι περιπτώσεις αμφισημίας όπως η παρακάτω είναι μάλλον σπάνιες:

Την είδε την Παρασκευή την Παρασκευή.

Στη συνέχεια, θα πρέπει να τονίζονται οι ενδεχόμενες διαφορές μεταξύ της χρήσης της αιτιατικής ή κάποιας πρόθεσης.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

Χρήση των προθέσεων (ΓΓ14, ΓΓ15, ΓΓ16, ΓΓ17, ΓΓ18, ΑΤ45)

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 173-174, 190-191, 601-602, 604-605, 607, 609.